

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ԼԵԶՈՒԴ ԶՄՊԷ

Մեծ Պահֆի Քառասնօրեայ շրջանին մէջ եմք մտեր:

Հայկական լաւ սովորութիւններ ունինք, Մեծ Պահոց շրջանին համար մասնաւոր որոշումներ առնելու, ինքնաքննութեամբ, առանց ուրիշ անձէ մը, կամ իշխանութենէ մը պարտադրուելու, բարի եւ օգտակար որոշումներ առնելու, Մեծ Պահոց ընթացքին գանձոյն գործադրելու, եւ մեր անձնական եւ ընկերային կեանքը բարելաւելու:

Լաւ այս սովորութեան մէջ, սակայն, սխալ մտածումը, սխալ մօտեցումը այն է որ կը կարծենք թէ, միայն Մեծ Պահոց ընթացքին համար այդ բարի որոշումը պէտք է գործադրենք:

Եւ յետոյ կայ՝ առնուած որոշումին տեսակը.

Մէկ տեսակն է՝ գէշ սովորութիւններ դադարեցնելու որոշումը: Օրինակի համար, Ծխախոտ - սիկարէթ - չծխելու որոշում: Զը գինովնալու որոշում: Ոմանց համար - Զօքլէթ չուտելու, շատակեր չըլլալու, կամ եկեղեցիին մէջ ձիթ չըծամելու (ինչպէս յայտնի եղաւ Բեթղեհէմի Ծննդեան քարայրէն արարողութեան պատկերասփիւռի - քիլովիժընի - յայտագրին մէջ: Որոնց կարգին կար նաեւ անշնորհֆ վարդապետ մը:) Ուրեմն կարելի է առնել այսպիսի ժխտողական որոշումներ:

Երկրորդ տեսակն է՝ լաւ եւ դրական որոշումներ առնելը: Լաւ սովորութիւններ գարգացնելու, սկսելու, չփոխելու որոշումներ առնելը:

- Ընթերցասէր ըլլալու: Սուրբ Գիրք կարդալու: Ամէն օր բարի գործ մը կատարելու: Ընտանիքիդ եւ ընկերութեան մէջ: Անհատապէս - կամ ընկերներով: Կարօտեալներուն օգնելու եւ կամ բարձր, ազնուական նպատակներու համար:

Ինչպէս ըսինք, այս բոլորին մէջ, սխալ մօտեցում մը, սակայն, սխալ մտածում մը կը սպրդի:

Ինչո՞ւ միայն Մեծ Պահոց շրջանին համար այս որոշումները պէտք է առնենք:

Զէ՞ որ Յիսուս ամէն օր կը ծնի, ամէն օր կը խաչուի եւ Յարութիւն կ'առնէ, մարդոց մտքին, սրտին, հոգիին եւ կեանքին մէջ:

Զէ՞ որ մեր հաւատքը մեզի տրուած է, որպէս զի ամէն օր առողջ ապրինք, ամէն օր չըխաբուինք եւ չը վախճանք չարէն: Ամէն օր սնունդ առնենք, ինչպէս մեր մարմինին առողջութեան, նոյնպէս մեր մտքին եւ հոգիին առողջութեան համար: Եւ ինքզինքնիս պաշտպանենք՝ ինչպէս մարմինի, նոյնպէս հոգիի եւ մտքի հիւանդութեանց դէմ:

Այս հիւանդութեանց մէկ ցանկը ունինք խոստովանաւքի «մեղայ»ին մէջ:

Առողջանալու դեղագիրը եւ դեղերն ալ՝ Սուրբ Գիրքին եւ Աւետարանին մէջն են:

Առնենք ասոնցմէ մէկը, այնպէս ինչպէս անոր մասին կը կարդանք Յակոբոս Առաքեալի անունով Ընդհանրական Թուղթին մէջ: Գ. Գլուխը ունի ակնարկութիւն լեզուն սանձելու մասին, կամ անսանձ (ապերասան) լեզու գործածողներուն դէմ: Եւ կ'ըսէ.

«Եղբայրներ, գիտցէ՛ որ մեծ դատաստան պիտի ընդունինք, քանի որ ամէնքս ալ շատ կը մեղանչենք:

«Եթէ մէկը խօսքով չի մեղանչեր՝ ան կատարեալ մարդ է, ընդունակ սանձահարելու իր ամբողջ մարմինը:

«Տես թէ ինչպէս սանձեր կը դնենք ձիերուն բերանը, որպէսզի անոնք հնազանդին մեզի. եւ անոնց ամբողջ մարմինը կը նուանենք:

«Ահաւասիկ նաեւ նաեւրը: Ինչպիսի՛ հսկայ բաներ են: Թէ՛ սաստիկ հովերէն կը բշուին, եւ թէ փոքրիկ դեկով մը կ'ուղղուին, ո՛ր կողմը որ դեկը վարողին սիրտը կամենայ:

«Այդպէս ալ լեզուն: Պզտիկ բան մըն է, բայց մեծամեծ բաներ կը բարբառի:

«Ահա թէ պզտիկ կրակ մը ինչպիսի անտառներ կը հրդեհէ:

«Լեզուն ալ կրակ մըն է: Աշխարհ մը անիրաւութիւն: Մեր անդամներուն մէջ է հաստատուած լեզուն, որ կ'ապականէ ամբողջ մարմինը, կրակով կը վառէ գոյութեան անիւր, եւ բորբոքուած կը վառի գեհեքի մէջ:

«Գազաններու, թռչուններու, սողուններու ամէն տեսակ, եւ ինչ որ կայ ծովու մէջ՝ հնազանդած է եւ կը հնազանդի մարդկային բնութեան:

«Բայց մարդոց լեզուն, այդ չարը, անկարգը, եւ մահաբեր թոյնով լեցուածը, ոչ ոք կրնայ հնազանդեցնել: Անո՛վ կ'օրհնենք Տէրը եւ Հայրը: Անո՛վ կ'անիծենք մարդերը, որ ստեղծուեցան ըստ Աստուծոյ նմանութեան:

«Միեւնոյն քերէնէ կ'ելլեն օրհնութիւններ եւ անեծքներ: Եղբայրներ, պէտք է որ այդ այդպէս ըլլայ:

«Միթէ աղբիւր մը կրնա՞յ նոյն ակէն թէ՛ փաղցր եւ թէ դառն ջուր բխեցնել:

«Միթէ կարելի՞ է որ թգեմին ձիթապտուղ տայ, կամ որթատունկը՝ թուզ:

«Եւ ոչ ալ աղտաղտի՛ն (աղտոտ, լեղի տեղի մը), ջուրը՝ կարելի է փաղցր դարձնել:

«Ձեր մէջէն ո՞վ է իմաստուն եւ խելացի. թող ան իր բարի վարմունքով ցոյց տայ իմաստութեան հեզութեամբ ըրած իր գործերը: Իսկ եթէ ձեր սրտերուն մէջ ունիք նախանձ, դառնութիւն եւ հակառակութիւն, մի՛ պարծենաք որ սուտ կը հանէք ճշմարտութիւնը: Այս իմաստութիւնը ի վերուստ իջած է, այլ՝ երկրաւոր է, մարմնաւոր եւ դիւային: Որովհետեւ ուր որ կայ հակառակութիւն եւ նախանձ, այնտեղ կայ անկարգութիւն եւ ամէն չար բան:

«Իսկ վերին իմաստութիւնը նախ սուրբ է, եւ ապա՝ խաղաղարար, հեզ, դիւրաւ հաւանելի, լի ողորմութեամբ, եւ բարի պտուղներով, մաքուր խղճմտանքով, առանց կեղծաւորութեան:

«Արդարութեան պտուղը խաղաղութեամբ կը սերմանուի անոնց համար, որոնք խաղաղութիւն կ'ընեն:»

* * *

"Մեղայի" հիւանդութեանց ցանկին մէջ այս մասին կ'ըսէ. «Մեղայ չարաբանութեամբ լեզուիս. — ստախոսութեամբ, սուտ երդմամբ, երդմնազանցութեամբ, հակառակութեամբ, վիճաբանութեամբ, բանասրկութեամբ (=չարախոսութեամբ), շոգմոգութեամբ (=երկու երեսանց, լեզուն խարդախ), ֆուռ (=զրպարտելով, որոմ ցանկով), դատարկաբանութեամբ, եւ ծաղու (=ծաղրելով), զրախոսութեամբ, հերձախոսութեամբ եւ անիծաբանութեամբ, տրտնջելով, դժգոհելով, բամբասելով եւ հայհոյելով. մեղայ Աստուծոյ:»

* * *

Սաղմոսներուն գիրքին մէջ, Դաւիթ մարգարէն յստակ կը ներկայացնէ, թէ՛ հիւանդ հոգիները, եւ թէ կու տայ առողջ մնալու դեղերը:

Հիմեքորդ Սաղմոսին մէջ կ'ըսէ. "Որպէս գերեզման բաց են կոկորդ մոցա, լեզուօք իւրեանց ննգաւորք եղեն:" Հարիւրերեսունհինգերորդ Սաղմոսին մէջ կ'ըսէ. "Սրեցին զլեզուս իւրեանց որպէս զօճի, եւ թոյնք իժից ի ներքոյ շրթանց մոցա:"

* * *

Իր տուած դեղերէն ոմանք կ'ըսեն.

"Ով մարդ, որ կամիս զկեանս, եւ ապրիլ ի բարութեան, լոցո զլեզու քո ի չարութենէ, շրթունք քո մի՛ խօսեցցեն զնենգութիւն:" "Խոտորեա ի չարէ, եւ արա զբարի:"

"Լեզուք իմաստնոց՝ քոշկենն": (Առակաց ԺԲ 18) "Որ պահէ զքերան իւր եւ զլեզու, պահէ ի նեղութենէ զանձն:" (Առակաց ԻԱ 23)

Անգամ մը, բարեկամ մը, այսպիսի տագնապի մէջ էր, եւ կ'ուզէր վրէժ լուծել, նոյն բանը ընելով դիմացինին: Այդ բարեկամին ըսի, երկու տեսակ մարդեր կան: Անոնք ներկայացուած են Սուրբ Գիրքին մէջ: Կա՛մ վրէժդ կը լուծես, դիմացինիդ հետ նոյնանալով, նկարագիրդ փոխելով, չարին ձեռքը խաղալիք դառնալով: Կա՛մ կը պահես նկարագիրդ, հաւատքդ, վստահութիւնդ Աստուծոյ վրայ, եւ կ'ընես ինչ որ գիտես որ լաւն է: Որովհետեւ կը հաւատանք որ Աստուած իր կերպը ունի իր վրայ վստահութիւն ունեցողները վարձատրելու:

Հիմա ալ կ'ըսեմ բարեկամիս եւ մեզմէ մէկն մէկուն. կարդ'ա 108րդ Սաղմոսը: Եւ թող ասիկա՝ միայն Մեծ Պահիք որոշում չըլլայ:

Հաւատարիմ մնացողները միայն պիտի օրհնեն Տիրոջ անունը. յաւիտեանս յաւիտենից:

Թ. Ա. Մ.

ՄԵՌՆՈՂ ՅՈՐԵՆԱՀԱՏԸ

«Ամէն, ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ հատն ցորենոյ յերկիր անկեալ մեռանիցի, ինքն միայն կայ, ապա եթէ մեռանիցի, բազում արդիւնս առնէ».

Յովհաննու Աւետարան, Գլ. 12-24.

Մեր Տէրը Յովհաննու Աւետարանին մէջ մեզի կը յայտնէ թէ, մինչեւ որ ցորենահատը չմեռնի, չի կրնար արդիւնք տալ: Այս առակին մէջ, մեր Տէրը ցոյց կու տայ տառապանքի եւ զոհողութեան էական դերը քրիստոնեայի կեանք մը ապրելու համար: Ինքնուրացումը, տառապանքը, ինքնաբերականութիւնը եւ պայքարը մեր յոռի բնաւորութիւններուն դէմ, առաջնակարգ պարտաւորութիւնն է քրիստոնեային: Քրիստոս, իր քաղաքական սկզբնաւորութեան, կոչ կ'ընէ իր հետեւորդներուն, ապաշխարելու, փոխելու իրենց կեանքին ընդունուած ձեւերը եւ որդեգրելու նոր չափանիշներ, որոնք իրական քրիստոնեայի մը կեանքին պատկերացումն են: Քրիստոս մեզ կը հրաւիրէ ներքին փոփոխութեան, ներքին մաքրութեան, նոր ծնունդի եւ ասիկա դիւրին աշխատանք մը չէ: Ան կ'ենթադրէ յարատեւ ճիգ ջնջելու մեր հոգիներէն մեղքին